

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 22
QUYỀN THỨ 536
HỘI THỨ BA

Phẩm
PHẬT QUỐC
Thứ 30 - 2

Lại nữa, Thiện Hiện! Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát nên tu nghiêm tịnh cõi Phật như thế, nghĩa là trong cõi kia hằng chẳng nghe có ba thứ ác thú, cũng chẳng nghe có các ác kiến thú, cũng chẳng nghe có độc tham sân si, cũng chẳng nghe có hình tướng nam nữ, cũng chẳng nghe có Thanh văn Độc giác, cũng chẳng nghe có vô thường khổ thấy các việc bất như ý, cũng chẳng nghe có nhiếp nhận của vật, cũng chẳng nghe có chấp ngã ngã sở, cũng chẳng nghe có ngủ nghỉ trối buộc, cũng chẳng nghe có chấp trước điên đảo, cũng chẳng nghe có thi thiết hữu tình quả vị sai khác.

**Duy chỉ nghe tiếng nói không, vô tướng, vô
nguyện, vô sanh, vô diệt, vô tánh thấy. Nghĩa là theo
ý muốn sai khác của hữu tình ở trong cây rừng thấy
các vật trong ngoài thường có gió nhẹ khua động
lẫn nhau phát khởi các thứ tiếng tám vi diệu. Trong
các tiếng tám ấy nói tất cả pháp đều vô tự tánh. Vì
vô tự tánh nên không. Vì không nên vô tướng. Vì vô
tướng nên vô nguyện. Vì vô nguyện nên vô sanh. Vì
vô sanh nên vô diệt. Bởi đây các pháp bản lai vắng
lặng, tự tánh Niết-bàn. Như Lai ra đời hoặc chẳng
ra đời, các pháp pháp tánh lẽ vậy thường trú, nghĩa
là tất cả pháp vô tánh không thấy. Các loại hữu tình
trong cõi Phật kia hoặc ngày hoặc đêm, hoặc đứng
hoặc đi, hoặc nằm hoặc ngồi thường nghe tiếng tám
diệu pháp như thế.**

**Thiện Hiện phải biết: Chúng các Bồ-tát Ma-ha-
tát đây mỗi trụ chỗ ở cõi Phật nghiêm tịnh, khi
chứng được Vô thượng Chánh đẳng giác, các Như
Lai Ứng Chánh Đẳng Giác mười phương đều đồng
khen ngợi danh mỗi Phật kia. Nếu các hữu tình
được danh các Phật ấy, tất đối Vô thượng Chánh
đẳng Bồ-đề được chẳng quay lui.**

**Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát này mỗi trụ chỗ ở
cõi Phật nghiêm tịnh, khi chứng được Vô thượng
Chánh đẳng giác, vì các hữu tình tuyên nói Chánh
pháp. Hữu tình nghe rồi định chẳng sanh nghi rằng**

vì là pháp hay phi pháp thấy. Sở dĩ vì sao? Vì loại hữu tình kia đạt tất cả pháp đều tức chơn như, pháp giới, pháp tánh tất cả là pháp không phi pháp thấy.

Như vậy, Thiện Hiện! Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát này đều năng nghiêm tịnh được cõi Phật như thế.

Lại nữa, Thiện Hiện! Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát này giáo hóa bao nhiêu hữu tình đủ căn bất thiện, chưa đối chur Phật, Bồ-tát, Độc giác và Thanh văn thấy trồng các căn lành, nên bị bạn ác tri thức thu nhận. Vì xa lìa bạn lành nên chẳng nghe Chánh pháp, thường bị các thứ kiến chấp ngã, hữu tình và bị các kiến thú thu giấu, rơi tại chấp lệch lạc hai bên đoạn thường. Loại hữu tình kia tự khởi tà chấp, cũng thường dạy người khiến khởi tà chấp. Đối phi Tam Bảo khởi tưởng Tam Bảo, đối trong Tam Bảo bảo phi Tam Bảo. Hủy báng Chánh pháp, khen ngợi tà pháp. Bởi nhân duyên này thân hoại mạng chung đọa ba ác thú, chịu nhiều thứ khổ.

Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát này đều trụ cõi mình chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thấy các hữu tình lộn quanh sanh tử chịu vô lượng khổ, đem sức thần thông phương tiện hóa đạo khiến xả ác kiến trụ trong chánh kiến. Từ ác thú ra sanh trong đạo người, lại dùng các thứ thần thông

phương tiện hóa đạo khiến trụ trong nhóm chánh định, rốt ráo chẳng đọa lại các ác thú. Lại khiến tu tập căn lành thù thắng, mạng chung được sanh cõi Phật nghiêm tịnh, thọ dụng Đại thừa pháp lạc cõi tịnh.

Như vậy, Thiện Hiện! Chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát này đều năng nghiêm tịnh được cõi Phật như thế. Nhờ cõi chỗ ở cực thanh tịnh nên sanh hữu tình kia đối tất cả pháp chẳng khởi hư vọng phân biệt do dự rằng đây là pháp thiện, đây là pháp phi thiện, đây là pháp hữu ký, đây là pháp vô ký, đây là pháp thế gian, đây là pháp xuất thế gian, đây là pháp hữu lậu, đây là pháp vô lậu, đây là pháp hữu vi, đây là pháp vô vi. Các phân biệt do dự như thế thấy rốt ráo chẳng sanh. Do nhân duyên đây loại hữu tình kia định được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình.

Thiện Hiện phải biết: Đây là tướng công đức nghiêm tịnh cõi Phật Bồ-tát Ma-ha-tát lợi ích an vui tất cả hữu tình.

HỘI THỨ BA

Phẩm TUYÊN HÓA

Thứ 31 - 1

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này là trụ nhóm định hay nhóm bất định ư? Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đều trụ nhóm định.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ nhóm định nào? Thanh văn thừa ư? Độc giác thừa ư? Vô thượng thừa ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ Vô thượng thừa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này vì ở thời nào gọi trụ nhóm định? Sơ phát tâm ư? Ngôi bất thối ư? Thân rốt sau ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này hoặc sơ phát tâm, hoặc ngôi bất thối, hoặc thân rốt sau, đều trụ nhóm định.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát trụ nhóm định đây đọa ác thú chăng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nếu trụ nhóm định, quyết định chẳng đọa trong các ác thú.

Lại bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Kẻ Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác đọa ác thú chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng đọa.

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế. Từ sơ phát tâm tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa và vô lượng vô biên các Phật pháp, đè dứt tất cả pháp ác bất thiện. Do nhân duyên đây đọa các ác thú tất không lẽ ấy, sanh trời Trường thọ cũng không lẽ ấy. Vì ở chỗ kia các pháp thắng thiện chẳng hiện hành được.

Bồ-tát Ma-ha-tát này nếu sanh biên địa quê mùa, hoặc sanh hạ tiện chẳng tín căn cũng không lẽ ấy. Vì ở chỗ kia chẳng thể tu hành thiện pháp thù thắng, nhiều khởi ác kiến, chẳng tin nhân quả, thường ưa tập làm các nghiệp uế ác, chẳng nghe Tam Bảo, cũng không bốn chúng.

Bồ-tát Ma-ha-tát này sanh nhà tà kiến cũng không lẽ ấy. Vì sanh nhà kia chấp mắc các thứ ác kiến thú, bác bỏ không diệu hành, ác hành và quả

báo, chẳng tu các thiện, ưa làm các ác, nên các Bồ-tát chẳng sanh nhà kia.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sơ phát tâm Vô thượng Chánh đẳng giác đem thắng ý lạc thọ hành mười thứ bất thiện nghiệp đạo cũng không lẽ ấy.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm trọn nên công đức căn lành như thế chẳng sanh chỗ ác. Có sao Thế Tôn mỗi khi vì chúng nói việc bốn sanh của mình nhiều trăm ngàn thứ, ở trong cũng có sanh các chỗ ác, bấy giờ căn lành vì ở chỗ nào?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng bởi uế nghiệp thọ thân chỗ ác, chỉ vì lợi vui các loại hữu tình, vì cố suy nghĩ nguyện mà thọ thân kia. Vậy nên chẳng nên dẫn đó làm nạn.

Lại bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Có các Độc giác hoặc A-la-hán phương tiện khéo léo như chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên phương tiện khéo léo thù thắng thọ thân bằng sanh. Có thọ sẵn đến muốn làm tổn hại, bèn khởi từ bi an nhẫn vô thượng, muốn khiến người kia được lợi vui nên tự xả thân mạng, chẳng hại kia chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Các Độc giác thấy không có việc như thế.

Phật bảo: Thiện Hiện! Bởi nhân duyên đây, phải biết Bồ-tát vì muốn lợi vui các hữu tình vậy, vì đại từ bi mau viên mãn vậy, vì mau chứng được Đại Bồ-đề vậy, nên mặc dù chịu thân các thứ bàng sanh mà chẳng bởi tội lỗi bàng sanh làm ô nhiễm.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát trụ căn lành nào, vì muốn lợi vui các hữu tình nên thọ thân ác thú?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát có căn lành nào chẳng nên viên mãn? Nhưng chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát vì được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, tất cả căn lành đều nên viên mãn. Nghĩa là chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm cho đến ngồi yên tòa diệu Bồ-đề, không có căn lành nào chẳng nên viên mãn, đầy đủ tất cả pháp lành mới được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nếu một pháp lành chưa được viên mãn mà được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, định không lẽ ấy.

Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm cho đến ngồi yên tòa diệu Bồ-đề, ở thời gian giữa thường học viên mãn tất cả pháp lành. Học rồi, phải được Nhất thiết tướng trí, dứt hẳn tất

cả tập khí nổi nhau mới năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát vì sao đã trọn nên các thứ pháp bạch tịnh thánh vô lậu, mà sanh ác thú thọ thân bàng sanh?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Như Lai trọn nên tất cả bạch tịnh thánh vô lậu chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Như Lai trọn nên tất cả pháp bạch tịnh thánh vô lậu.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Như Lai hóa làm thân thú bàng sanh lợi vui hữu tình là làm Phật sự chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Như Lai hóa làm thân thú bàng sanh lợi vui hữu tình là làm các Phật sự.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Khi Như Lai hóa làm thân bàng sanh là thật bàng sanh chịu khổ kia chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Khi Như Lai hóa làm thân bàng sanh chẳng thật bàng sanh, chẳng chịu khổ kia.

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế. Mặc dù trọn nên đầy đủ các thứ

pháp bạch tịnh thánh vô lậu mà vì thành thực các loại hữu tình, dùng cố suy nghĩ nguyện thọ thân bằng sanh, như ưng thành thực các loại hữu tình.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Có A-la-hán dứt hẳn các lậu, năng hóa làm thân khởi các sự nghiệp, do sự nghiệp kia sanh vui người chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Có A-la-hán dứt hẳn các lậu, năng hóa làm thân khởi các sự nghiệp, do sự nghiệp kia khiến người sanh vui mừng.

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế. Tuy đã trọn nên các thứ pháp bạch tịnh thánh vô lậu mà vì lợi vui các loại hữu tình, dùng cố ý suy nghĩ nguyện thọ thân bằng sanh làm các Phật sự. Mặc dù thọ thân kia mà chẳng đồng kia chịu các khổ não, cũng chẳng bị tội lỗi kia làm ô uế.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Có thầy huyền giỏi hoặc học trò kia huyền làm các thứ việc voi ngựa thấy khiến nhiều người thấy vui mừng nhảy nhót, với kia có thật voi ngựa thấy chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Với kia không thật việc voi ngựa thấy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế, tuy đủ trọn nên các thứ pháp bạch

tịnh thánh vô lậu, mà vì lợi vui các loại hữu tình, cố đem nghĩ nguyện thọ thân bằng sanh. Mặc dù thọ thân kia mà thật chẳng phải kia, cũng chẳng bị tội lỗi kia làm ô nhiễm.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát phương tiện khéo léo rộng lớn như thế, tuy đủ trọn nên các thứ pháp bạch tịnh thánh vô lậu, mà vì hữu tình dùng cố ý nghĩ nguyện phương tiện khéo léo thọ các thứ thân, theo thích hợp kia hiện làm nhiều ích. Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát trụ những pháp nào năng làm phương tiện khéo léo, tuy thọ các thứ thân bằng sanh thấy như thế mà chẳng bị tội lỗi kia làm ô nhiễm?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng làm phương tiện khéo léo như thế. Do sức phương tiện khéo léo đây, nên mặc dù qua thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy, hiện nhiều thứ thân lợi ích an vui các loại hữu tình, mà đối trong ấy chẳng khởi nhiễm đắm. Sở dĩ vì sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp đều vô sở đắc, là đều chẳng đắc năng nhiễm sở nhiễm và nhân duyên nhiễm. Vì có sao? Vì tất cả pháp tự tánh không vậy.

Thiện Hiện phải biết: Không tánh chẳng năng nhiễm không tánh. Không cũng chẳng năng nhiễm

pháp khác, cũng không pháp khác năng nhiếp đả nơi không. Sở dĩ vì sao? Vì trong không, không tánh hỷ bất khả đắc, huống có các pháp khác mà khả đắc được. Như vậy gọi là bất khả đắc không. Các Bồ-tát Ma-ha-tát an trụ trong ấy năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát vì chỉ an trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, năng làm phương tiện khéo léo như thế, hay cũng an trụ các pháp khác ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Đâu có các pháp nào chẳng nhiếp thọ trong Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, mà người lại còn đặt hỏi ấy?

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm tự tánh đã không, làm sao nói được Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nhiếp tất cả pháp? Chẳng phải trong không pháp nói được có pháp nhiếp cùng chẳng nhiếp?

Phật bảo: Thiện Hiện! Đâu chẳng các pháp tự tánh đều không? Thiện Hiện thưa rằng: Như vậy, như vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu tất cả pháp tự tánh đều không, đâu chẳng trong không nhiếp tất cả pháp? Thiện Hiện thưa rằng: Như vậy, như vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Do nhân duyên đây, Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nhiếp tất cả pháp. Phải biết chúng Bồ-tát Ma-ha-tát trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, năng làm phương tiện khéo léo như thể lợi ích hữu tình.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, trụ trong tất cả pháp tự tánh không, dẫn phát thần thông Ba-la-mật-đa. Trụ thần thông Ba-la-mật-đa đây năng đến thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy, cúng dường cung kính tôn trọng chư Phật Thế Tôn, ở chỗ chư Phật lắng nghe Chánh pháp, trồng các căn lành?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, xem khắp thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy và chúng chư Phật cùng pháp thuyết ra tự tánh đều không, chỉ có thể tục thi thiết danh tự nói là thế giới chúng chư Phật và pháp. Như vậy tự tánh thể tục thi thiết danh tự cũng đều không.

Thiện Hiện phải biết: Nếu mười phương cõi và chúng chư Phật cùng pháp thuyết ra, thi thiết danh tự tự tánh chẳng không, thời sở nói không ưng thành phần ít. Vì sở nói không chẳng phải thành

phần ít, nên tất cả pháp tự tánh đều không, lý ấy mới chu viên không hai không riêng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, do phương tiện khéo léo khắp xem không, bèn năng dẫn phát được thù thắng thần thông Ba-la-mật-đa. Trụ thần thông Ba-la-mật-đa đây, lại năng dẫn phát được thiên nhãn, thiên nhĩ, thần cảnh, tha tâm, túc trụ tùy niệm và trí lậu tận vi diệu thông huệ.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng lìa thần thông Ba-la-mật-đa có năng tự tại, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vậy nên, thần thông Ba-la-mật-đa là đạo Bồ-đề, các Bồ-tát Ma-ha-tát đều nương đạo đây cầu tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Với khi cầu tới, năng tự viên mãn tất cả thiện pháp, cũng năng khuyên người tu các thiện pháp. Dù làm việc này mà đôi trong đó không chỗ chấp đắm.

Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này biết các thiện pháp tự tánh đều không, chẳng phải tự tánh không mà có chỗ chấp đắm. Nếu có chấp đắm thời có ái vị. Do không chấp đắm cũng không ái vị. Trong tự tánh không không ái vị, nên năng ái vị, sở ái vị và nhân duyên ái vị ở trong không pháp đều bất khả đắc.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, an trụ thần thông Ba-la-mật-đa, dẫn phát thiên nhãn thanh tịnh hơn người. Dùng thiên nhãn đây xem tất cả pháp tự tánh đều không. Vì thấy tất cả pháp tự tánh không, nên chẳng nương pháp tướng, gây làm các nghiệp. Tuy vì hữu tình nói pháp như thế mà cũng chẳng đắc tướng các hữu tình và thi thiết kia.

Bồ-tát Ma-ha-tát này đem vô sở đắc mà làm phương tiện dẫn phát Bồ-tát thù thắng thần thông. Dùng thần thông đây làm tất cả sự nghiệp đáng làm.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng thiên nhãn cực thanh tịnh hơn người, xem khắp thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy. Thấy rồi dẫn phát thần cảnh trí thông, qua kia nhiều ích các loại hữu tình. Hoặc đem Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà làm nhiều ích. Hoặc đem ba mươi bảy thứ phần pháp Bồ-đề mà làm nhiều ích. Hoặc đem tính lự, vô lượng, vô sắc mà làm nhiều ích. Hoặc đem giải thoát, đẳng trì, đẳng chí mà làm nhiều ích. Hoặc đem không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn mà làm nhiều ích. Hoặc đem các thiện pháp thù thắng khác mà làm nhiều ích. Hoặc đem Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát và các Phật pháp mà làm nhiều ích.

Bồ-tát Ma-ha-tát này dạo mười phương cõi, nếu thấy hữu tình kẻ nhiều rít tham rất sanh thương xót, thuyết pháp như vậy: “Các người hữu tình phải tu bố thí, những kẻ tham rít chịu khổ nghèo cùng, vì nghèo cùng nên không có oai đức, chẳng năng tự ích hưởng năng ích người. Vậy nên các người phải siêng bố thí, đã tự an vui cũng an vui người. Chớ vì nghèo cùng ăn nuốt lẫn nhau, đều chẳng giải thoát được các khổ ác thú”.

Nếu thấy hữu tình kẻ phá tịnh giới rất sanh thương xót, thuyết pháp như vậy: “Các người hữu tình phải trì tịnh giới, các kẻ phá giới chịu khổ ác thú. Người phá giới không có oai đức, chẳng năng tự ích hưởng năng ích người. Nhân duyên phá giới đọa các ác thú, chịu khổ dị thực đau độc khó chịu, chẳng năng tự cứu hưởng năng cứu người. Vậy nên các người phải trì tịnh giới, chẳng nên dung nạp tâm phá giới lâu trong một niệm, hưởng qua nhiều thời. Chớ lung tự tâm, sau sanh lo hối”.

Nếu thấy hữu tình giận dữ lẫn nhau, lần lữa kết hận tổn não cùng nhau, rất sanh thương xót thuyết pháp như vậy: “Các người hữu tình phải tu an nhẫn, chớ giận dữ nhau kết hận hại nhau. Các tâm thù hận chẳng thuận thiện pháp, tăng trưởng ác pháp, rước lấy suy tổn hiện nay. Các người vì tâm thù hận nên thân hoại mạng chung phải đọa ác thú,

chịu các khổ dữ dội khó có ngày ra khỏi. Vậy nên, các người chẳng nên dung nạp tâm thù hận lâu chừng một niệm, huống là khiến cho nổi nhau nhiều thời. Ngày nay các người lần lửa duyên nhau, phải khởi từ bi làm việc nhiều ích”.

Nếu thấy hữu tình biếng lười trễ nhác rất sanh thương xót, thuyết pháp như vậy: “Hữu tình các người nên siêng tinh tiến, chớ đối thiện pháp biếng lười trễ nhác. Những kẻ lười nhác đối các thiện pháp và các thắng sự đều chẳng năng thành, các người bởi đấy đọa các ác thú chịu vô biên khổ. Vậy nên, các người chẳng nên dung nạp tâm lười nhác lâu khoảng một niệm, huống là khiến cho nổi nhau nhiều thời”.

Nếu thấy hữu tình mất niệm tán loạn, tâm chẳng vắng lặng, rất sanh thương xót, thuyết pháp như vậy: “Hữu tình các người phải tu tĩnh lự, chớ khởi tâm mất niệm tán loạn. Tâm như thế chẳng thuận thiện pháp, tăng trưởng ác pháp, rước lấy suy tổn hiện nay. Các người do đấy, thân hoại mạng chung phải đọa ác thú chịu vô biên khổ. Vậy nên, các người chẳng nên dung nạp tâm tương ưng mất niệm tán loạn lâu chừng một niệm, huống là khiến cho nổi nhau nhiều thời”.

Nếu thấy hữu tình ngu si ác huệ, rất sanh thương xót, thuyết pháp như vậy: “Hữu tình các

người phải tu thắng huệ, chớ khởi ác huệ. Kẻ khởi ác huệ đối các thiện thú hãy chẳng năng đến, hưởng được giải thoát. Các người bởi nhân duyên ác huệ đây phải đọa ác thú chịu vô biên khổ. Vậy nên, các người chẳng nên dung nạp tâm tương ưng ngu si ác huệ lâu chừng một niệm, huống là khiến cho nối nhau nhiều thời”.

Nếu thấy hữu tình kẻ nhiều tham dục, rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tu bất tịnh quán. Nếu thấy hữu tình kẻ nhiều giận dữ, rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tu từ bi quán. Nếu thấy hữu tình kẻ nhiều ngu si rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tu duyên khởi quán. Nếu thấy hữu tình kẻ nhiều kiêu mạn, rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tu các giới quán. Nếu thấy hữu tình kẻ nhiều tầm tứ, rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tu nhớ giữ thọ. Nếu thấy hữu tình kẻ mất chánh đạo, rất sanh thương xót, phương tiện khiến kia tới vào chánh đạo, là đạo Thanh văn, hoặc đạo Độc giác, hoặc đạo Bồ-tát, hoặc đạo Như Lai. Phương tiện vì kia thuyết pháp như vậy: “Sở chấp các người tự tánh đều không. Chẳng phải trong không pháp có sở chấp, đem vô sở chấp làm không tướng vậy”.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, an trụ thần

thông Ba-la-mật-đa, mới năng tự tại tuyên nói Chánh pháp lợi ích an vui các loại hữu tình.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa thần thông Ba-la-mật-đa, chẳng năng tự tại tuyên nói Chánh pháp, cùng các hữu tình làm việc lợi vui.

Thiện Hiện phải biết: Như chim không cánh chẳng thể tự tại bay liệng hư không có chỗ xa đến. Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế, nếu không thần thông Ba-la-mật-đa, không thể tự tại tuyên nói Chánh pháp cùng các hữu tình làm việc lợi vui.

Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nên dẫn phát thần thông Ba-la-mật-đa. Nếu dẫn phát thần thông Ba-la-mật-đa, tức năng tuyên nói Chánh pháp tự tại, tùy ý lợi vui các loại hữu tình.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát dùng thiên nhãn rất thanh tịnh hơn người, xem khắp thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy và xem các loại hữu tình sanh kia. Thấy rồi dẫn phát thần cảnh trí thông trải trong giây lát qua đến cõi kia, dùng tha tâm trí như thật biết rõ pháp tâm tâm sở các hữu tình kia, theo chỗ sở ưng vì nói pháp yếu.

Nghĩa là nói Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Hoặc nói bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Hoặc nói bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Hoặc nói không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Hoặc nói tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Hoặc nói đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Hoặc nói nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Hoặc nói chơn như cho đến bất tư nghì giới. Hoặc nói khổ tập diệt đạo thánh đế. Hoặc nói nhân duyên cho đến tăng thượng duyên. Hoặc nói các pháp theo duyên sanh ra. Hoặc nói vô minh cho đến lão tử. Hoặc nói các môn uẩn xứ giới. Hoặc nói đạo Thanh văn, hoặc nói đạo Độc giác, hoặc nói đạo Bồ-tát, hoặc nói Bồ-đề, hoặc nói Niết-bàn, khiến hữu tình kia nghe pháp này rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng thiên nhĩ rất thanh tịnh hơn người năng nghe tất cả tiếng người phi người. Do thiên nhĩ đây, nghe khắp tiếng tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác sở thuyết Chánh pháp ở thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thấy. Nghe rồi thọ trì, suy nghĩ nghĩa thú. Tùy pháp đã nghe năng vì hữu tình như thật tuyên nói. Hoặc nói Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến hoặc nói Bồ-đề, hoặc nói Niết-bàn, khiến hữu tình kia nghe pháp này rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng tha tâm trí thông cực thanh tịnh, như thật rõ biết pháp tâm tâm sở các loại hữu tình, theo sở ưng kia vì nói pháp yếu. Là nói Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến hoặc nói Bồ-đề, hoặc nói Niết-bàn, khiến hữu tình kia nghe pháp này rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng tịnh túc trụ tùy niệm trí thông, như thật nhớ biết quá khứ chư Phật và chúng đệ tử danh tướng sai khác. Nếu các hữu tình ưa nghe các việc túc trụ quá khứ mà được lợi ích, bèn vì tuyên nói các việc túc trụ. Nhân đây phương tiện vì nói Chánh pháp, là nói Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến hoặc nói Bồ-đề, hoặc nói Niết-bàn, khiến hữu tình kia nghe pháp này rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng thần cảnh trí thông cực nhanh chóng qua đến thế giới chư Phật mười phương Căng-già sa thủy, gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, ở chỗ chư Phật trồng các căn lành. Trở về lại bốn cõi vì các hữu tình nói việc cõi chư Phật kia. Nhân đây phương tiện vì thuyết Chánh pháp. Nghĩa là thuyết Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến hoặc thuyết Bồ-đề, hoặc thuyết Niết-bàn, khiến

hữu tình kia nghe pháp đây rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng lậu tận trí thông tùy sở đắc, như thật biết rõ các loại hữu tình lậu hết chưa hết, cũng như thật biết phương tiện hết lậu. Vì kẻ chưa hết tuyên nói pháp yếu, là nói Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến hoặc nói Bồ-đề hoặc nói Niết-bàn, khiến hữu tình kia nghe pháp đây rồi đều được lợi ích an vui thù thắng.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nên dẫn phát thần thông Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này tu tập thần thông Ba-la-mật-đa được viên mãn, nên tùy ý sở thích thọ các thứ thân, chẳng bị khổ vui tội lỗi làm ô nhiễm. Như thân Phật hóa, tuy năng ra làm các thứ sự nghiệp mà chẳng bị khổ vui tội lỗi kia làm tạp nhiễm.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu nên du thọ thần thông Ba-la-mật-đa. Nếu du thọ thần thông Ba-la-mật-đa, thời năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, chóng năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, quyết chẳng thể được Nhất thiết trí trí. Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát tư lương Bồ-đề nếu chưa viên mãn, tất chẳng năng được Nhất thiết trí trí.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Những gì gọi là tư lương Bồ-đề các Bồ-tát Ma-ha-tát, các Bồ-tát Ma-ha-tát viên mãn tư lương Bồ-đề như thế mới năng chứng được Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Tất cả thiện pháp đều là tư lương Bồ-đề Bồ-tát. Các Bồ-tát Ma-ha-tát viên mãn tư lương Bồ-đề như thế mới năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những gì gọi là tất cả thiện pháp?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Với trong đều không phân biệt chấp trước là khởi nghĩ này: Đây là Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa; do đây, vì đây mà tu Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Là ba phân biệt chấp trước đều không có. Vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Nhờ đây sở tu Bồ thí thấy sáu Ba-la-mật-đa năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp,

cũng gọi tư lương Bồ-đề Bồ-tát, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Vì chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ vị lai hiện tại hành đạo này vậy, nên đã được nay được sẽ được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề; cũng khiến hữu tình đã sẽ nay qua biến cả sanh tử, chúng vui Niết-bàn.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm tu bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tu bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. An trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. An trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. An trụ khổ tập diệt đạo thánh đế. Tu không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Tu tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Tu các bậc Bồ-tát Ma-ha-tát. Tu đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Tu Phật mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Tu đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Tu pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Tu nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Đôi trong đều không phân biệt chấp trước là khởi nghĩ này: Đây là bốn tĩnh lự, nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí. Do đây, vì đây mà tu bốn tĩnh lự, nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí. Là ba phân biệt chấp trước đều không có. Vì biết tất cả pháp tự tánh không, nên do đây sở tu bốn tĩnh lự thấy năng tự nhiên ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình

khiến ra sanh tử được Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-đề Bồ-tát, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ vị lai hiện tại hành đạo này nên đã được sẽ được nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng khiến hữu tình đã-nay-sẽ qua biển cả sanh tử, chúng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện phải biết: Lại có vô lượng các chúng Bồ-tát sở tu công đức đều gọi thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-đề Bồ-tát, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Các Bồ-tát Ma-ha-tát cần tu các thắng thiện pháp cho cực viên mãn như thế mới năng chứng được Nhất thiết trí trí. Cần đã chứng được Nhất thiết trí trí mới có thể quay xe Chánh pháp không trái, khiến các hữu tình thoát khổ sanh tử, chúng được Niết-bàn rất rạo thường vui.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu các pháp đây là pháp Bồ-tát, lại có pháp nào gọi pháp Phật ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Tức pháp Bồ-tát cũng gọi pháp Phật. Nghĩa là các Bồ-tát đối tất cả pháp, giác tất cả tướng. Do đây sẽ được Nhất thiết tướng trí, dứt hẳn tất cả tập khí nối nhau. Như các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đối tất cả pháp dùng một sát-na tương ưng Bát-nhã hiện đẳng giác rồi, chúng

được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đây gọi Bồ-tát cùng Phật có khác. Như hai Thánh giả, tuy đồng là Thánh mà có sai khác hành hướng trụ quả, pháp được thành tựu chẳng phải chẳng có khác.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu hành trong đạo vô gián, đối tất cả pháp chưa lìa ám chướng, chưa đến bờ kia, chưa được tự tại, khi chưa được quả gọi là Bồ-tát. Nếu hành trong đạo giải thoát đối tất cả pháp đã lìa ám chướng, đã đến bờ kia, đã được tự tại, khi đã được quả mới gọi là Phật. Đây là Bồ-tát cùng Phật có khác. Bởi ngôi có khác, pháp chẳng phải không riêng, mà chẳng thể nói pháp hằng có khác.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp tự tướng đều không. Trong tự tướng không làm sao được có các thứ sai khác, rằng đây là địa ngục, cho đến đây là trời, đây là chủng tánh, nói rộng cho đến đây là Như Lai? Như vậy chỗ nói bồ-đặc-già-la đã bất khả đắc, kia sở gây nghiệp cũng bất khả đắc. Như sở gây nghiệp đã bất khả đắc, quả dị thực kia cũng bất khả đắc, làm sao được có các thứ sai khác?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Tất cả pháp tự tướng không. Trong tự tướng không, bồ-đặc-già-la đã vô sở hữu, nghiệp

quả dị thực cũng vô sở hữu. Trong vô sở hữu không tướng sai khác. Nhưng các hữu tình đối lý tất cả pháp tự tướng không, chẳng thể biết hết được, nên gây làm các nghiệp hoặc thiện hoặc ác, hoặc lại vô lậu. Bởi nơi nghiệp thiện gây làm tăng trưởng sanh trong trời người. Bởi nơi nghiệp ác gây làm tăng trưởng đọa ba ác thú. Ở trong nghiệp do nơi nghiệp thiện định gây làm tăng trưởng được sanh cõi Sắc, hoặc cõi Vô sắc. Do trong nghiệp vô lậu gia hạnh căn bản có chủng tánh thấy Hiền Thánh sai khác. Do nhân duyên đây, các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cho đến tu hành nhất thiết tướng trí và vô lượng vô biên các Phật pháp.

Bồ-tát Ma-ha-tát này đối phần pháp Bồ-đề đã nói đây không xen không khuyết tu khiến viên mãn. Đã viên mãn rồi, bèn năng dẫn phát định Kim cương dụ cận giúp Bồ-đề, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cùng các hữu tình làm nhiều ích lớn thường không mất hoại. Vì không mất hoại, nên làm cho các hữu tình giải thoát sanh tử, chứng được thanh tịnh Niết-bàn thường vui.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Phật chứng Vô thượng Chánh đẳng giác rồi, vì được pháp các thú sanh tử ư? Phật nói: Chẳng được.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Phật chứng Vô thượng Chánh đẳng giác rồi, vì được nghiệp đen, nghiệp trắng, nghiệp đen trắng, nghiệp chẳng đen trắng ư? Phật nói: Chẳng được.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Phật chẳng được các thú sanh tử và nghiệp sai khác, làm sao thi thiết đây là địa ngục cho đến người trời, đây là Chung tánh cho đến Như Lai phận vị sai khác?

Phật hỏi Thiện Hiện: Các loại hữu tình tự biết các pháp tự tướng không chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng biết.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu các hữu tình tự biết các pháp tự tướng không ấy, các Bồ-tát Ma-ha-tát bèn đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng nên cầu chứng, phương tiện khéo léo cứu các hữu tình ác thú sanh tử. Vì các hữu tình chẳng biết các pháp tự tướng không, nên lộn quanh các thú chịu vô biên khổ. Vậy nên, Bồ-tát theo chỗ chư Phật nghe tất cả pháp tự tướng không rồi, vì muốn nhiều ích các hữu tình nên cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phương tiện khéo léo vớt các hữu tình sanh tử ác thú.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát thường khởi nghĩ này: “Chẳng phải tất cả pháp thật có tự tướng như các ngu phu dị sanh đã chấp.

Nhưng kia bởi sức phân biệt điên đảo, nên trong chẳng phải thật có, khởi tưởng thật có. Nghĩa là trong vô ngã khởi tưởng ngã, nói rộng cho đến trong không kiến giả khởi tưởng kiến giả. Lại trong không sắc khởi tưởng sắc, trong không thọ tưởng hành thức khởi tưởng thọ tưởng hành thức, nói rộng cho đến trong không vô vi khởi tưởng vô vi. Vì sức phân biệt điên đảo như thế nên trong chẳng phải thật có khởi tưởng thật có, hư dối chấp trước đảo loạn nơi tâm, gây nghiệp thân ngữ ý thiện bất thiện, chẳng thể giải thoát được sanh tử ác thú, ta phải cứu vớt khiến được giải thoát”.

Bồ-tát Ma-ha-tát này khởi nghĩ đây rồi, hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đem các thiện pháp nhiếp ở nơi trong, tu hành các hạnh Bồ-tát không trái ngược, lần hồi viên mãn tư lương Bồ-đề. Tư lương Bồ-đề đã được viên mãn, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Được Bồ-đề rồi, vì các hữu tình tuyên nói khai chỉ phân biệt gây dựng nghĩa bốn thánh đế, rằng đây là khổ thánh đế, đây là khổ tập thánh đế, đây là khổ diệt thánh đế, đây là tới khổ diệt đạo thánh đế. Lại đem tất cả phần pháp Bồ-đề nhiếp ở trong bốn thánh đế như vậy, lại nương tất cả phần pháp Bồ-đề thi thiết gây dựng Phật Pháp Tăng bảo. Do Tam Bảo đây hiện ra thế gian, các loại hữu tình giải thoát sanh tử. Nếu các hữu tình chẳng năng quy tín ngôi Phật Pháp Tăng

bảo, gây làm các nghiệp lộn quanh các thú chịu khổ vô cùng. Vậy nên, quy y Phật Pháp Tăng bảo siêng cầu lợi ích an vui cho mình và người.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Vì do khổ tập diệt đạo thánh đế các loại hữu tình chứng vào Niết-bàn, hay do khổ tập diệt đạo thánh trí các loại hữu tình chứng vào Niết-bàn?

Phật bảo: Thiện Hiện! Chẳng phải do khổ tập diệt đạo thánh đế, các loại hữu tình chứng vào Niết-bàn. Chẳng phải do khổ tập diệt đạo thánh trí, các loại hữu tình chứng vào Niết-bàn.

Thiện Hiện! Ta nói bốn thánh đế tánh bình đẳng tức là Niết-bàn. Niết-bàn như thế chẳng do khổ tập diệt đạo đế chứng, chẳng do khổ tập diệt đạo trí chứng. Chỉ do Bát-nhã Ba-la-mật-đa chứng tánh bình đẳng gọi chứng Niết-bàn.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những gì gọi là tánh bình đẳng bốn thánh đế?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu đối chỗ này không khổ tập diệt đạo đế, không khổ tập diệt đạo trí, gọi tánh bình đẳng bốn thánh đế. Tánh bình đẳng đây tức bốn thánh đế. Sở hữu chơn như nói rộng cho đến bất tư nghì giới, Như Lai ra đời hoặc chẳng ra đời tánh tướng thường trú không mất hoại, không

biến đổi. Như vậy gọi là tánh bình đẳng bốn thánh đế.

Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, vì muốn tùy giác tánh bình đẳng bốn thánh đế đây, nên hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu khi năng tùy giác được tánh bình đẳng bốn thánh đế đây, gọi chơn tùy giác tất cả thánh đế, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, vì muốn tùy giác tánh bình đẳng bốn thánh đế đây nên hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Nếu khi năng tùy giác được tánh bình đẳng bốn thánh đế đây, gọi chơn tùy giác tất cả thánh đế, chẳng đọa Thanh văn bậc Độc giác thấy, tới vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, không có chút pháp chẳng như thật thấy. Khi đối tất cả pháp như thật thấy, với tất cả pháp đều vô sở đắc. Khi đối tất cả pháp vô sở đắc, thời như thật thấy tất cả pháp không. Nghĩa là như thật thấy bốn đế sở nhiếp và sở chẳng nhiếp, các pháp đều không. Khi thấy như thế, năng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh. Vì năng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh, nên mới trụ trong bậc Bồ-tát chủng tánh. Đã trụ trong bậc Bồ-

tát chủng tánh, thời năng quyết định chẳng từ đỉnh rơi. Nếu từ đỉnh rơi, lẽ rơi Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong bậc Bồ-tát chủng tánh, khởi bốn tinh lự và bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ Xa-ma-tha địa như thế, bèn năng quyết chọn tất cả pháp tánh và năng tùy ngộ lý bốn thánh đế.

Bấy giờ, Bồ-tát tuy khắp biết khổ mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp khổ, tuy dứt hẳn tập mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp tập, tuy năng chứng diệt mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp diệt, tuy năng tu đạo mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp đạo. Chỉ khởi tâm tùy thuận hướng tới đến vào Bồ-đề, như thật giác biết thật tướng các pháp.

--- o0o ---